

John MEYENDORFF - Manželství z pravoslavného pohledu (část 14)

XIV. Potrat

Pravoslavné kanonické právo, ve shodě s Písmem, se k potratu formálně staví jako k vraždě a žádá exkomunikaci všech, kteří se na něm podíleli: „Ženy, které poskytují lektvary, způsobující nedonošení plodu v životě, a ty, jež přijímají jedy, umrtvující plod, podvrhujeme epitimii pro vražedníky“ (91. pravidlo šestého všeobecného sněmu).

Sv. Bazil ve druhém pravidle vysloveně vylučuje jakékoliv možnosti, které by umožňovali potrat v časném stádiu těhotenství. „Ta, jež úmyslně zahubí plod začatý v útrokách, podléhá trestu za vraždu. Nemáme přesného rozlišování mezi plodem, již utvořeným, nebo ještě nevytvořeným“ (2. pravidlo Sv. Bazila Velikého).

Zvyky rané církve týkající se pokání vyžadovaly, aby „vrazi“ byli - pokud činili pokání - s církví usmířeni a bylo jim umožněno svaté přijímání až na smrtelné posteli. Existovali však výjimky. Ancyrský koncil umožnil výjimku pro ty, jež se podíleli na potratu: „Dřívější ustanovení zakázalo přijímání svatých tajin do konce života ženám, které otěhotněly z cizoložství a vypudily plod a zabývaly se přípravou jedů hubících plod; a podle toho se i postupuje. Hledající něco shovívavějšího, stanovili jsme, aby takové procházely desítiletou dobou pokání po určených stupních (21. pravidlo).

Abychom plně porozuměli v otázce potratů stanovisku pravoslavné církve, můžeme se zaměřit na velké křesťanské svátky, jako jsou Početí sv. Jana Křtitele (24. září), Početí Bohorodice (8. prosince) a samozřejmě svátek Zvěstování (25. března), kdy byl v lůně Panny počat sám Kristus.

Slavení těchto svátků jasně ukazuje, že lidský život - v tomto případě život sv. Jana, Bohorodice, a

Ježíše, co by člověka - začíná početím a nikoliv až později, kdy se plod stává „životaschopným.“

Z biblického i křesťanského pohledu je potrat neoddiskutovatelně přerušením lidského života. Nemůže být žádným způsobem ospravedlněn argumenty, tak často přijímanými naší tolerantní, sekularizovanou společností, jako jsou: tělesná a duševní nepohoda matky, přelidnění, finanční obtíže, sociální nejistoty atd.

Toto jsou skutečná zla, která je třeba vyléčit. Nesmí se tak však díť skrze zabíjení nevinných obětí, které mají možnost žít normální lidský život. Pokud bychom přijali potrat jako normální přístup v rámci naší choré společnosti, nebyl by nadále žádný důvod, abychom nevyužívali zabíjení k „řešení“ (Hitlerovo „konečné řešení“ židovské otázky!) situací, jako jsou nemoci, či stáří. Jakou úlevu přinese tichý odchod „nevléčitelně“ nemocného člověka (a všichni staří lidé jsou „nevléčitelní“), těm, kteří jsou zodpovědní za jeho psychologické a materiální potřeby. Jak hrozivá a zcela nelidská je to vize společnosti! Zjištění, jak blízko se této skutečnosti nacházíme je naprosto děsivé.

Zabíjení, nehledě na okolnosti je pro křesťany vždy zlem, válku nevyjímaje. Bazil Veliký požadoval, aby vojáci, kteří se ve válce přímo podíleli na zabíjení, činili po tři roky pokání (pravidlo 13). Církev však neuznává absolutní pacifismus (i když ho v některých případech připouští) a přiznává, že válečné zabíjení není totožné s vraždou, jelikož zde jde o záchranu životů (přínejmenším principiálně). V ostatních případech, když dojde k zabití při obraně nevinného života, nelze pohlížet na toto zabití, jako na vraždu. Postoj sv. Bazila k otázce vojáků naznačuje, že i v těchto případech je zabíjení zlem, i když možná menším, než pasivní přijímání násilí páchaného druhými.

Stejnou analogií bychom mohli v extrémním (a velmi zřídka) případě pohlížet i na přerušování života plodu jako na „menší zlo“, pokud jde o jediný způsob, kterým lze zachránit život matky. Avšak i v těchto případech musíme na sebe vzít hrozivou odpovědnost s vědomím toho, že zabíjení zůstává zabíjením.

Pokud jsou pravoslavní křesťané v této osudové otázce, týkající se jejich osobních a rodinných povinností znepokojeni, mají v církvi jasné vedení. Budou jistě oponovat právní liberalizaci potratů, která je známkou odlidštění a cynismu naší společnosti. Budou si pamatovat, že morálně platný postoj proti potratům s sebou přináší zejména odpovědnost za péči o miliony bídých, hladových, nevzdělaných a nechtěných dětí, které přicházejí na svět bez zajištění slušného života.

Zdroj: pravoslavnaolomouc.cz

Autor: John Meyendorff